

XV. NEMATOFAUNA MUSCÍCOLA

E. GADEA

GADEA, E. 1993. "Nematofauna muscícola". In ALCOVER, J.A., BALLESTEROS, E. & FORNÓS, J.J. (Eds.), *Història Natural de l'Arxipèlag de Cabrera*, CSIC-Edit.Moll, Mon.Soc.Hist.Nat.Balears 2:269-272. La nematofauna muscícola de Cabrera conté a les parts costaneres nematocenosis típiques d'illa petita, mentre que a l'interior conserva nematocenosis amb un caràcter continental mediterrani, derivades de les mallorquines. *Monhystera vulgaris*, *Tylenchus (F.) filiformis*, *Eudorylaimus carteri* i *Tripyla papillata* són les espècies dominants.

THE MOSS-INHABITING NEMATOFAUNA FROM CABRERA. The moss inhabiting nematofauna of Cabrera makes evident that its coast zone presents a typical little island feature, but the inner lands have conserved a very mediterranean continental character, which explains its origin from Mallorca. *Monhystera vulgaris*, *Tylenchus (F.) filiformis*, *Eudorylaimus carteri* and *Tripyla papillata* are the dominant species.

INTRODUCCIÓ

En el transcurs d'una visita realitzada a l'illa de Cabrera el 20 de març de 1976 tinguérem ocasió de recollir una selecció de mostres de molses de diversos indrets representatius de l'illa per a llur estudi nematològic, els resultats del qual foren presentats a dos treballs anteriors (GADEA 1977, 1978). El present article representa una síntesi dels articles anteriors.

MATERIAL I MÈTODES

Els indrets on hem fet les prospeccions corresponen al Port de Cabrera i a les valls interiors, al nord, sud i ponent de l'illa (Fig. 1). Una vegada extreta la microfauna de les molses per la via humida, hom n'ha fet l'estudi nematològic, que exposem a continuació, amb els resultats de l'anàlisi de les mostres. L'anàlisi faunística ha estat feta en igualtat de condicions per a totes les mostres i sobre la base de 5 cm³ de material. Les espècies hi van ordenades segons llur dominància en les nematocenosis.

RESULTATS

1. Port de Cabrera. Molses sobre roca calcària. Sòl briodàfic amb pH = 7. Microfauna amb rotífers i ciliats. Nematodes:

1. <i>Monhystera vulgaris</i>	53 exemplars
2. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	17 exemplars
3. <i>Rhabditis filiformis</i>	7 exemplars
4. <i>Dytilenchus intermedius</i>	6 exemplars
5. <i>Tylenchus davaini</i>	5 exemplars
6. <i>Trypila papillata</i>	5 exemplars
7. <i>Rhabditis teres</i>	4 exemplars

2. Centre de l'illa, en un indret boscós amb *Pinus halepensis*, *Erica* i *Pistacia*. Molses formant tapís. Sòl briodàfic amb pH = 6. Microfauna amb tecameboideus (*Centropyxis*, *Plagiostoma*) i ciliats. Nematodes:

1. <i>Monhystera vulgaris</i>	16 exemplars
2. <i>Eudorylaimus bryophilus</i>	7 exemplars
3. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	6 exemplars
4. <i>Acrobeloides bütschlii</i>	5 exemplars
5. <i>Plectus cirratus</i>	4 exemplars

3. Interior de l'illa, en un indret boscós amb *Pinus*, *Cupressus* i *Pistacia*. Microfauna amb tardígrades i ciliats. Nematodes:

1. <i>Tripyla papillata</i>	12 exemplars
2. <i>Eudorylaimus carteri</i>	6 exemplars
3. <i>Monhystera vulgaris</i>	5 exemplars
4. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	5 exemplars
5. <i>Mesodorylaimus bastiani</i>	4 exemplars
6. <i>Plectus cirratus</i>	4 exemplars

4. Interior de l'illa, en un indret boscós. Tapís de molses sobre roca calcària. Sòl briodàfic amb pH = 7. Microfauna amb tardígrades, tecameboideus i ciliats. Nematodes:

1. <i>Eudorylaimus carteri</i>	27 exemplars
2. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	20 exemplars
3. <i>Eudorylaimus bryophilus</i>	15 exemplars
4. <i>Monhystera vulgaris</i>	12 exemplars
5. <i>Tripyla papillata</i>	11 exemplars
6. <i>Tylenchus davaini</i>	5 exemplar

5. Sud de l'illa, en un indret boscós. Tapís de molses (1-2 cm) sobre roca calcària. Sòl terrós i detrític amb pH = 7. Microfauna amb tecameboideus i ciliats. Nematodes:

1. <i>Eudorylaimus carteri</i>	32 exemplars
2. <i>Eudorylaimus obtusicaudatus</i>	29 exemplars

3. <i>Mesodorylaimus filiformis</i>	14 exemplars
4. <i>Mesodorylaimus bastiani</i>	6 exemplars
5. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	5 exemplars

6. Ponent de l'illa, en un indret molt àrid. Líquens sobre roca calcària (*Xanthoria* i d'altres). Gairebé sense sòl, amb pH = 6,5. Microfauna amb rotífers (molt nombrosos), tardígrads (*Hypsibius*) i ciliats. Nematodes:

1. <i>Rhabditis teres</i>	41 exemplars
2. <i>Aphelenchoides parietinus</i>	12 exemplars
3. <i>Eudorylaimus carteri</i>	6 exemplars
4. <i>Monhystera vulgaris</i>	6 exemplars

7. Nord de l'illa, en un indret semiboscós. Molses en tapís (2 cm) sobre sòl terrós amb pH = 6. Microfauna amb tecameboideus i ciliats. Nematodes:

1. <i>Eudorylaimus obtusicaudatus</i>	91 exemplars
2. <i>Eudorylaimus carteri</i>	25 exemplars
3. <i>Trypila papillata</i>	12 exemplars
4. <i>Mononchus macrostoma</i>	11 exemplars
5. <i>Plectus parvus</i>	9 exemplars
6. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	6 exemplars
7. <i>Wilsonema auriculatum</i>	5 exemplars
8. <i>Monhystera vulgaris</i>	5 exemplars

A continuació donem una taula sinòptica dels resultats globals en què les espècies han estat ordenades segons llur abundància total (A). Igualment, hi ha indicat el nombre d'indrets on s'han trobat (P). En el nombre d'individus s'inclouen indistintament mascles, femelles i formes juvenils. Heus aquí els resultats:

	A	P
1. <i>Eudorylaimus obtusicaudatus</i>	120	2
2. <i>Monhystera vulgaris</i>	86	6
3. <i>Eudorylaimus carteri</i>	76	6
4. <i>Tylenchus (F.) filiformis</i>	59	6
5. <i>Rhabditis teres</i>	45	2
6. <i>Trypila papillata</i>	40	4
7. <i>Eudorylaimus bryophilus</i>	22	2
8. <i>Mesodorylaimus filiformis</i>	14	1
9. <i>Aphelenchoides parietinus</i>	12	1
10. <i>Monochus macrostoma</i>	11	1
11. <i>Mesodorylaimus bastiani</i>	10	2
12. <i>Tylenchus davaini</i>	10	2
13. <i>Plectus parvus</i>	9	1
14. <i>Plectus cirrosus</i>	8	2
15. <i>Rhabditis filiformis</i>	7	1
16. <i>Ditylenchus intermedius</i>	6	1
17. <i>Wilsonema auriculatum</i>	5	1
18. <i>Acrobeloides bütschlii</i>	5	1

La dominància de les espècies trobades en el conjunt de la nematocenosi (atenent a llur presència i abundància) és la següent:

a) Espècies dominants: *Monhystera vulgaris*, *Tylenchus (F.) filiformis*, *Eudorylaimus carteri* i *Tripyla papillata*.

b) Espècies subdominants: *Eudorylaimus obtusicaudatus*, *Rhabditis teres*, *Eudorylaimus breyophilus*, *Mesodorylaimus bastiani* i *Plectus cirratus*.

c) Espècies secundàries: totes les que resten, en ordre a llur abundància.

En el conjunt d'aquesta nematofauna hi ha les fraccions biòtiques següents: 1) formes depredadores (Mononchidae i Tripylida): 8 %. 2) formes briòfagues (Dorylaimoidea): 64 %. 3) formes detritòfagues i sapròfagues (Monhysteroidea, Araeolaimoidea, Tylenchoidea i Rhabditoidea): 28 %.

Hom ha prospectat tres tipus d'hàbitats: a) molses en tapís sobre sòl terrós; b) molses sobre roca calcària; c) líquens i molses sobre roca. Des d'aquest punt de vista es pot dir que en el tipus a hi ha una dominància de formes briòfagues; en el tipus b trobem un cert equilibri entre les primeres i les detritòfagues i sapròfagues; en el tipus c dominen aquestes últimes. Els tipus b i c corresponen aproximadament als dels illots i petites illes litorals mediterrànies, mentre que el tipus c és característic dels indrets interiors de les illes grans i àdhuc del continent.

Des del punt de vista faunístic, les espècies de nematodes trobades a Cabrera són formes ben conegudes i normals als hàbitats indicats, encara que numèricament es tracta d'una fauna un xic empobrida.

En resum, hom pot dir que la nematofauna muscícola de Cabrera, considerada en conjunt, és típica d'una illa petita, però que ha conservat al seu interior caràcters més típics d'una illa més gran i àdhuc continentals, els quals testimonien el seu origen més o menys llunyà a partir de Mallorca.

BIBLIOGRAFIA

- GADEA, E. 1977. "La Nématofaune muscicole de l'île de Cabrera". *Rapp.Comm.int.Mer. Médit.* 24, 9:93-94.
- GADEA, E. 1978. "Sobre la netamofauna muscícola de Cabrera". *Butll.Inst.Cat.Hist. Nat.* 42:19-22.